

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

શેર બહાદુર

વિરુદ્ધ

ભારત સંઘ અને અન્ય

ઓગસ્ટ ૧૬, ૨૦૦૨

[ન્યાયમૂર્તિઓ સૈયદ શાહ મોહમ્મદ કાદરી અને એસ.એન. વરિયાવા]

સેવા કાયદો:

રેલ્વે સર્વિસીસ (કન્ડક્ટ) રૂલ્સ, ૧૯૬૬; કલમ ૩.૧ (i)(ii) અને (iii)
/ રેલ્વે સર્વિસીસ (ડિસિપ્લિન એન્ડ અપીલ) રૂલ્સ, ૧૯૮૬; નિયમ ૬(vii)
થી (ix): કેન્ડુઅલ લેબરર તરીકે નિમણૂક - નિયમિત પગાર ધોરણમાં
ખલાસીની પોસ્ટ પર કામચલાઉ દરજ્જો આપવામાં આવ્યો - શિસ્ત સત્તાધિકારી
દ્વારા ચાર્જશીટ જારી કરવી - નિયમિત તપાસ કર્યા પછી ગેરવર્તણૂકના આધારે
બરતરફી - પુરાવાની અપૂરતીતાના આધારે પડકાર - ટ્રિબ્યુનલ અને હાઈકોર્ટ

દ્વારા અસ્વીકાર – તેની શુદ્ધતા – ઠરાવવામાં આવ્યું કે, પુરાવાની પર્યાપ્તતા માટે એવા પુરાવા હોવા જરૂરી છે જે આરોપી અધિકારીનો કથિત ગેરવર્તણૂક સાથે સંબંધ સ્થાપિત કરે – તપાસ અહેવાલમાં આવો કોઈ સંબંધ ન મળી શકતા તપાસ અધિકારીનું તારણ ભૂલભરેલું છે – પુનઃસ્થાપન માટે યોગ્ય કેસ ન હોવાથી વળતર ચૂકવવાની સૂચનાઓ જારી કરવામાં આવી.

અપીલકર્તાએ અમુક સમયગાળા માટે રેલ્વેમાં કેઝ્યુઅલ લેબર તરીકે સેવા આપી હતી અને ત્યારબાદ તેને ફરીથી કામે રાખવામાં આવ્યો હતો. ત્યારબાદ, તેની તબીબી તપાસ કરવામાં આવી અને નિયમિત પગાર ધોરણમાં ખલાસીની પોસ્ટ પર કામચલાઉ દરજ્જો આપવામાં આવ્યો. તેને ચાર્જશીટ મેમો જારી કરવામાં આવ્યો હતો જેમાં આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો કે તેણે છેતરપિંડીથી તેની નિમણૂક મેળવી છે. નિયમિત તપાસ હાથ ધરવામાં આવી હતી અને તપાસ અહેવાલ મુજબ અપીલકર્તા દોષિત જણાયો હતો. તે મુજબ, શિસ્ત સત્તાધિકારીએ તેને રેલ્વે સર્વન્ટ્સ (ડિસિપ્લિન એન્ડ અપીલ) રૂલ્સ, ૧૯૮૬ ના નિયમ ૬(vii) થી (ix) હેઠળ સેવામાંથી બરતરફ કર્યો હતો. તેણે સેન્ટ્રલ એડમિનિસ્ટ્રેટિવ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ બરતરફીના આદેશને અસફળ રીતે પડકાર્યો હતો. હાઈકોર્ટે પણ ટ્રિબ્યુનલના આદેશ વિરુદ્ધ દાખલ કરાયેલી રિટ પિટિશન ફગાવી દીધી હતી.

આ અદાલત સમક્ષની અપીલમાં એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે તપાસ અહેવાલ કોઈ પુરાવા પર આધારિત ન હતો અને તેથી અપીલકર્તાની બરતરફી વાજબી ન હતી. સામાવાળાઓ વતી એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે તપાસ કરીને અને તમામ ઔપચારિકતાઓ પૂર્ણ કર્યા પછી અપીલકર્તાને સેવામાંથી બરતરફ કરવામાં આવ્યો હતો.

અપીલ મંજૂર કરતા, અદાલતે

ઠરાવ્યું કે : ૧.૧. તપાસ અહેવાલમાં ઉલ્લેખિત અને હાઈકોર્ટ દ્વારા ધ્યાનમાં લેવાયેલા દસ્તાવેજ પુરાવા અપીલકર્તાના નિમણૂક પત્રનો આદેશ છે જે એક તટસ્થ હકીકત છે. તપાસ અધિકારીએ આરોપી અધિકારીની તપાસ કરી પરંતુ તેને ચાર્જ સાથે જોડવા માટે કંઈ બહાર આવ્યું નથી. તપાસ અધિકારી દ્વારા નોંધવામાં આવેલ અપીલકર્તાનું નિવેદન તેના વિવિધ તબક્કામાં ફરીથી કામે રાખ્યા પહેલાના કામકાજ સિવાય બીજું કંઈ દર્શાવતું નથી. ખરેખર, તપાસ અધિકારીએ તેના નિવેદન પર અધાર રાખ્યો ન હતો. તપાસ અધિકારીનું એવું તારણ કે મૌખિક, દસ્તાવેજ અને સંજોગોવશાત પુરાવાઓને જોતા, અપીલકર્તા વિરુદ્ધ સંબંધિત સત્તાધિકારી દ્વારા યોગ્ય રીતે સહી કરેલ છેતરપિંડીયુક્ત નિમણૂક પત્ર મેળવવાનો આરોપ સાબિત થાય છે, તે ભૂલભરેલો છે. [૫૭૧-ડી-એફ]

૧.૨. "પુરાવાની પર્યાપ્તતા" અભિવ્યક્તિ એવા પુરાવાના અસ્તિત્વની પૂર્વધારણા કરે છે જે આરોપી અધિકારીને તેની સામેના કથિત ગેરવર્તણૂક સાથે જોડે છે. પુરાવા, જે વ્યાપક અર્થમાં ન તો સુસંગત હોય કે ન તો કથિત ગેરવર્તણૂક અને આરોપી અધિકારી વચ્ચે કોઈ સંબંધ સ્થાપિત કરતા હોય, તે કાયદાની દૃષ્ટિએ કોઈ પુરાવા નથી. તપાસ અધિકારીએ તેના અહેવાલમાં માત્ર એટલું જ નોંધ્યું છે કે, "તપાસમાં રજૂ કરાયેલા મૌખિક, દસ્તાવેજી અને સંજોગોવશાત પુરાવાઓને ધ્યાનમાં લેતા", તે સૈદ્ધાંતિક રીતે પુરાવાની પર્યાપ્તતાના નિયમને સંતોષતું નથી. વધુમાં, જોકે શિસ્ત સત્તાધિકારીએ આરોપોના સમર્થનમાં એક સાક્ષીને ટાંક્યો હતો, પરંતુ તેની તપાસ કરવામાં આવી ન હતી. [૫૭૧-સી, ડી]

૧.૩. આ સ્પષ્ટપણે આરોપીને કથિત ગેરવર્તણૂક સાથે જોડવા માટેના કોઈપણ પુરાવા વિના આરોપમાં દોષિત ઠેરવવાનો કિસ્સો છે. હાઈકોર્ટે આ પાસાને તેના યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્યમાં ધ્યાનમાં લીધું નથી, તેથી હાઈકોર્ટનો ચુકાદો અને આદેશ તેમજ શિસ્ત સત્તાધિકારીનો પડકાર હેઠળનો આદેશ ટકી શકે તેમ નથી અને તે મુજબ રદ કરવામાં આવે છે. [૫૭૧-એફ, જી]

૨. અપીલકર્તા, જે એક કેઝ્યુઅલ કામદાર (ખલાસી) હતો, તેણે બે વર્ષ સેવા આપી હતી અને તેને સેવામાંથી બહાર થયાને એક દાયકાથી વધુ સમય વીતી ગયો છે, તેથી તેને ફરીથી નોકરીમાં લેવાનો નિર્દેશ આપવા માટે આ યોગ્ય

કેસ નથી. ન્યાયના હિતમાં, સામાવાળા નંબર ૧ ને નિર્દેશ આપવામાં આવે છે કે તે અપીલકર્તાને આજથી બે મહિનાની અંદર બે વર્ષના સમયગાળાના સરેરાશ પગાર જેટલું વળતર ચૂકવે. [૫૭૧-એચ; ૫૭૨-એ]

સિવિલ અપીલ અધિકારક્ષેત્ર: સિવિલ અપીલ નં. ૫૦૫૫/૨૦૦૨.

અલાહાબાદ હાઈકોર્ટના ૧૬.૫.૨૦૦૧ ના સી. એમ. ડબલ્યુ. પી. નં. ૫૩૪૯૮/૨૦૦૦ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

અપીલકર્તા વતી જગત સિંહ, અશ્વિની શર્મા અને રણબીર યાદવ.

સામાવાળાઓ વતી વી.સી. મહાજન, એ.કે. કૌલ અને કુમારી અનિલ કટિયાર.

અદાલતનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ સૈયદ શાહ મોહમ્મદ કાદરી દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો. લીવ મંજૂર કરવામાં આવે છે.

અલાહાબાદ હાઈકોર્ટ સમક્ષના અસફળ અપીલકર્તા ૧૬ મે, ૨૦૦૧ ના રોજ સિવિલ મિસ. રિટ પિટિશન નં. ૫૩૪૯૮/૨૦૦૦ ફગાવી દેવાના ડિવિઝન બેન્ચના આદેશને પડકારે છે.

અપીલકર્તાનો દાવો છે કે તેણે આઈઓડબલ્યુ/એએલડી હેઠળ રૂપ મે, ૧૯૭૮ થી ૨૩ નવેમ્બર, ૧૯૭૯ દરમિયાન કેઝ્યુઅલ લેબરર તરીકે કામ કર્યું હતું. જોકે, ૧૯ મે, ૧૯૮૯ ના આદેશ દ્વારા તેને શ્રી અજીત સિંહ, એ.પી.ઓ. (કોન્સ્ટ.), ઉત્તર રેલ્વે, કાશ્મીરી ગેટ, દિલ્હી દ્વારા અન્ય ત્રણ લોકો સાથે ફરીથી કામે રાખવામાં આવ્યો હતો. આગળ એવો દાવો કરવામાં આવ્યો છે કે ૨૦ ડિસેમ્બર, ૧૯૯૦ ના રોજ તેની તબીબી તપાસ કરવામાં આવી હતી અને યોગ્ય જણાતા તેને નિયમિત પગાર ધોરણમાં ખલાસીની પોસ્ટ પર કામચલાઉ દરજ્જો આપવામાં આવ્યો હતો. દરમિયાન, સિનિયર સિવિલ એન્જિનિયર (કોન્સ્ટ.), ઉત્તર રેલ્વે, કાનપુર, યુ.પી. (સામાવાળા નં. ૪) એ એક ચાર્જશીટ મેમો જારી કર્યો જેમાં આક્ષેપ કર્યો હતો કે તેણે ૧૯૮૧ પહેલા કામ કર્યા વિના અને/અથવા જનરલ મેનેજરની ચોક્કસ અને વ્યક્તિગત મંજૂરી વિના અથવા બંને વિના ઉક્ત એ.પી.ઓ. (કોન્સ્ટ.) દ્વારા યોગ્ય રીતે સહી કરેલ નિમણૂક પત્ર છેતરપિંડીથી મેળવ્યો હતો અને તેમાં તેણે રેલ્વે સર્વિસીસ (કન્ડક્ટ) રૂલ્સ, ૧૯૬૬ ના નિયમ ૩.૧ (i) (ii) અને (iii) નું ઉલ્લંઘન કર્યું હતું. તેણે આરોપનો ઇનકાર કર્યો હતો. નિયમિત તપાસ હાથ ધરવામાં આવી હતી અને અપીલકર્તા આરોપમાં દોષિત જણાયો હતો. ૧૩ ડિસેમ્બર, ૧૯૯૪ ના રોજ શિસ્ત સત્તાધિકારીએ અપીલકર્તા પર રેલ્વે સર્વન્ટ્સ (ડિસિપ્લિન એન્ડ અપીલ) રૂલ્સ, ૧૯૬૬ ના નિયમ ૬ (vii) થી (ix) હેઠળ તાત્કાલિક અસરથી સેવામાંથી બરતરફીની સજા લાદી હતી. અપીલકર્તાએ સેન્ટ્રલ એડમિનિસ્ટ્રેટિવ ટ્રિબ્યુનલ, અલાહાબાદ બેન્ચ

સમક્ષ ૧૯૯૪ ની ઓરિજિનલ એપ્લિકેશન નં. ૧૯૧૧ માં બરતરફીના ઉક્ત આદેશની કાયદેસરતાને પડકારી હતી. ટ્રિબ્યુનલે ૨૨ ઓગસ્ટ, ૨૦૦૦ ના રોજ પસાર કરેલા આદેશ દ્વારા ઉક્ત અરજી ફગાવી દીધી હતી, જેની સામે અલાહાબાદ હાઈકોર્ટમાં ઉપરોક્ત રિટ પિટિશન દાખલ કરવામાં આવી હતી. હાઈકોર્ટ દ્વારા ૧૬ મે, ૨૦૦૧ ના રોજ ઉક્ત રિટ પિટિશન ફગાવી દેવાના આદેશ સામે અપીલકર્તા આ અદાલતમાં અપીલમાં છે.

અપીલકર્તા વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી જગત સિંહે દલીલ કરી છે કે હાઈકોર્ટે એ દલીલની પ્રશંસા કરવામાં ભૂલ કરી છે કે તપાસ અહેવાલ કોઈ પુરાવા પર આધારિત ન હતો અને તેથી અપીલકર્તાની બરતરફી માટે કોઈ માન્ય આધાર ન હતો.

સામાવાળાઓ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી વી.સી. મહાજને દલીલ કરી હતી કે તપાસ કર્યા પછી અને તમામ ઔપચારિકતાઓ પૂર્ણ કર્યા પછી અપીલકર્તાને સેવામાંથી બરતરફ કરવામાં આવ્યો હતો. સેન્ટ્રલ એડમિનિસ્ટ્રેટિવ ટ્રિબ્યુનલ તેમજ હાઈકોર્ટ બંનેને માલૂમ પડ્યું કે બરતરફી યોગ્ય હતી.

પડકાર હેઠળના ચુકાદા અને આદેશના અવલોકન પરથી જણાય છે કે હાઈકોર્ટે તપાસ અહેવાલનો સંદર્ભ આપીને માલૂમ પાડ્યું હતું કે તેને દોષિત

ઠેરવવા માટે મૌખિક અને દસ્તાવેજી પુરાવા (આંક પી-૧) હતા અને પુરાવાની પર્યાપ્તતા એ રિટ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરીને શિસ્ત સત્તાધિકારીના આદેશને પડકારવાનો આધાર બની શકે નહીં.

એવું અવલોકન કરી શકાય છે કે "પુરાવાની પર્યાપ્તતા" અભિવ્યક્તિ એવા પુરાવાના અસ્તિત્વની પૂર્વધારણા કરે છે જે આરોપી અધિકારીને તેની સામેના કથિત ગેરવર્તણૂક સાથે જોડે છે. પુરાવા, પછી ભલે તે ગમે તેટલા વિપુલ પ્રમાણમાં હોય, જે વ્યાપક અર્થમાં ન તો સુસંગત હોય કે ન તો કથિત ગેરવર્તણૂક અને આરોપી અધિકારી વચ્ચે કોઈ સંબંધ સ્થાપિત કરતા હોય, તે કાયદાની દૃષ્ટિએ કોઈ પુરાવા નથી. તપાસ અધિકારીએ તેના અહેવાલમાં માત્ર એટલું જ નોંધ્યું છે કે, "તપાસમાં રજૂ કરાયેલા મૌખિક, દસ્તાવેજી અને સંજોગોવશાત પુરાવાઓને ધ્યાનમાં લેતા", તે સૈદ્ધાંતિક રીતે પુરાવાની પર્યાપ્તતાના નિયમને સંતોષતું નથી. જોકે શિસ્ત સત્તાધિકારીએ આરોપોના સમર્થનમાં એક સાક્ષી શ્રી આર.એ. વશિષ્ઠને ટાંક્યા હતા, પરંતુ તેમની તપાસ કરવામાં આવી ન હતી. દસ્તાવેજી પુરાવા આંક પી-૧ અંગે, જેનો તપાસ અહેવાલમાં ઉલ્લેખ છે અને હાઈકોર્ટ દ્વારા ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યો છે, તે અપીલકર્તાના નિમણૂકનો આદેશ છે જે એક તટસ્થ હકીકત છે. તપાસ અધિકારીએ આરોપી અધિકારીની તપાસ કરી પરંતુ તેને ચાર્જ સાથે જોડવા માટે કંઈ બહાર આવ્યું નથી. તપાસ અધિકારી દ્વારા નોંધવામાં આવેલ અપીલકર્તાનું નિવેદન મે ૧૯૭૮ અને નવેમ્બર ૧૯૭૮ વચ્ચેના ગાળામાં તેના ફરીથી કામે રાખ્યા પહેલાના વિવિધ તબક્કાના કામકાજ

સિવાય બીજું કંઈ દર્શાવતું નથી. ખરેખર, તપાસ અધિકારીએ તેના નિવેદન પર ભરોસો મૂક્યો ન હતો. તપાસ અધિકારીનું એવું તારણ કે મૌખિક, દસ્તાવેજી અને સંજોગોવશાત પુરાવાઓને જોતા, અપીલકર્તા વિરુદ્ધ ઉક્ત એપીઓ (કોન્સ્ટ.) દ્વારા યોગ્ય રીતે સહી કરેલ છેતરપિંડીયુક્ત નિમણૂક પત્ર મેળવવાનો આરોપ સાબિત થાય છે, તે ઉપરોક્ત ચર્ચાના પ્રકાશમાં ભૂલભરેલું છે. અમારા મતે, આ સ્પષ્ટપણે આરોપીને કથિત ગેરવર્તણૂક સાથે જોડવા માટેના કોઈપણ પુરાવા વિના આરોપમાં દોષિત ઠેરવવાનો કિસ્સો છે. હાઈકોર્ટે આ પાસાને તેના યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્યમાં ધ્યાનમાં લીધું નથી, તેથી હાઈકોર્ટનો ચુકાદો અને આદેશ તેમજ શિસ્ત સત્તાધિકારીનો પડકાર હેઠળનો આદેશ ટકી શકે તેમ નથી અને તે મુજબ રદ કરવામાં આવે છે.

બીજો પ્રશ્ન એ છે કે અપીલકર્તાને શું રાહત આપી શકાય. કારણ કે અપીલકર્તા, જે એક કેઝ્યુઅલ કામદાર (ખલાસી) હતો, તેણે બે વર્ષ સેવા આપી હતી અને તેને સેવામાંથી બહાર થયાને એક દાયકાથી વધુ સમય વીતી ગયો છે. સંજોગોને જોતા, અમે તેને ફરીથી નોકરીમાં લેવાનો નિર્દેશ આપવા માટે આ યોગ્ય કેસ માનતા નથી. અમારા મતે, ન્યાયના હિતમાં સામાવાળા નંબર ૧ ને નિર્દેશ આપવો યોગ્ય રહેશે કે તે અપીલકર્તાને આજથી બે મહિનાની અંદર બે વર્ષના સમયગાળાના સરેરાશ પગાર જેટલું વળતર ચૂકવે.

અપીલ તે મુજબ ખર્ચ સાથે મંજૂર કરવામાં આવે છે.

અપીલને મંજૂર કરવામાં આવે છે.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.